

Béts.

Tegnap egy új darabot játtzottak a Teátromban, mellyben az Udvar is meg jelent a' *Nápolyi* Felsőekkel egygyüt. Neve az említett új Darabnak: A' *Formálékban* való hiba (Der Fehler in formalibus); de minthogy magának' in *essentialibus* volt hibája; a' leve forsa, mint a' *La Caffetierra bizarra* nevű Operának: t. i. a' Felsőek hamar meg elégedtek a' halgatásával; a' Nézőknek némelly része pedig fütyölés piffzegtetés 's több más efféli módok által ki tsufolta. Sokkal jobban mulatta magát az Udvar Dec. 15-dikén, a' midőn a' *Pölgármestert*; (*Burgermeister*) ezt a' jó darabot *) igen jól jádzották.

Ugy érrjük, hogy már újjabb kívánságát is jelentette volna Ó Felsőge, azon 17 Tzikkelyeknek, Országunk Törvényei közé való bé vétettetések, 's gyakorlásba lejendő jövedelek eránt, mellyeket a' Vallásra nézve méltoztatott ki adni. Minthogy az említett Tzikkelyek már szintén egész *Europában*, 's a' *Bétsi* Újságban is ki hirdettettek: (Ezen utóbb említett ki hirdetést fokan úgy veszik, mint a' Felsőnek azokról, lejendő el nem állásának jelét) mi sem fogjuk már tovább hallasztani azoknak Anyai nyelvünkön való közlését.

Tegnap előtt vitték el innen egy hadi tár szekéren H. *Eszterházi* Antal hideg tete-meit

---

*) Jól választotta ezt T. *Simai* Professzor Úr a' fordításra.

meit *Kismartonba*. Gránátéros Kapitány volt a' meg boldogúlt Iffjú Hertzeg, az Artya, H. *Eszterházi* Antal Reg. jében: midőn halálát okozott sebjét vette *Belgrád* külső Városának meg vételekor; melly alkalmatossággal leg elől rontott bé, mellette volt katonái között a' Városba; egy vele szembe szállott Törököt vívő módra a' más világra is küldött: de csak hamar szerentsélenül járt, mert egy háznak tetejéről úgy lőttek bé bal vállánál a' mellyébe, hogy legottan el hanyatlott. Bátor vívőségéért Májorságra; nem régiben pedig, a' Gr. *Kinsky* Ferentz gyal. Reg. jében Oberstl. ságra emeltetett: de kettős fel emeltetése után is csak beteg ágyában maradt; míglen végre fok kinlódásainak, Dec. 14-dike határt vetett. — Sebjének fel bontása után úgy találták, hogy a' golyóbis, eggy el tört oldal-bordából, tsontot vitt a' tüdőbe, melly miá egészen el veszett annak egy része. — Rövid volt a' Vitéz Hertzeg' élete, mert tsupán 23 elzrendökre terjedt; de halhatatlan lellz ditső emlékezete, mellyet vajmi fok hosszú életü nagy származásának nem érnek el — kiknek nevek, testekkel együtt le száll a' sirba.

Következendő Fő Asszonyok lettek közelébb Ts. 's Kir. Udvari Dámákká:

Gr. *Hatzfeldné*, született *Ostein* Kisasszony; Gr. *Kollovráthné*, szül. *Kevenhüller* Kisassz.; Gr. *St Juliené*, szül. *Thierheim*; Gr. *Schönbornné*, sz. *Collorédo*; Gr. *Schaffgotschné*, szül. *Kollonits*; Gr. *Battyáni* Theodorné, szül. *Eszterházi*; Gr. *Pálfy* Jánosné, szül. *Collorédo*; Gr. *Battyáni* Józsefné, szül. *Illésbázi*; Gr. *Hardeggné*, szül. *Canal*; Gr. *Zichy* Ferentzné, szül.

Kol-

Kollovráth; Gr. Trautmannsdorffné, szül. Collorédo; Gr. Ugartené, szül. Tschernin; Gr. Ugartené, szül. Windischgratz; Özvegy Gr. Waldsteinné, szül. H. Lichtenstein; Gr. Erdödyne, szül. Nádasdy; Gr. Khevenhüllerné, szül. Schrattenbach; Gr. Vrhnáné, szül. Auersperg; Gr. Kinszkyné, szül. Trautmannsdorff; Gr. Feketené, szül. Eszterházi; Gr. Vallisné, szül. Collorédo; Gr. Paarné, szül. H. Lichtenstein; Gr. Waldsteinné, szül. Ulefeld; Gr. Kinszkyné, szül. Harrach; Gr. Kotekné, szül. Clary; Gr. Taroncané, szül. Sabönbörn; Gr. Harrachné, szül. H. Lichtenstein; Gr. Eszterházy Jánosné, szül. Pálffy; Gr. Auerspergné szül. H. Lobkovitz; Gr. Viltzekné, szül. H. Oetting; Gr. Kuffsteinné, szül. Collorédo; Gr. Hartigné, szül. Collorédo; Gr. Zichy Istvánné, szül. Pálffy; Gr. Czerninné, szül. Schönborn; Gr. Altbánné, szül. Doria; Gr. Rosenbergné, szül. Khevenhüller; Gr. Sintzendorfné, szül. Kinszky; Gr. Altbánné, szül. Battyáni; Gr. Vrhnáné, szül. Kaunitz; Gr. Dietrichsteinné, szül. Waldstein; Gr. Migazziné, szül. Thierheim; Gr. Wallisné, szül. Waldstein; Gr. Aponyiné, szül. Lodron; Gr. Thurné; szül. Sintzendorf.

Magyar Ország.

Abaújvármegyéből ezeket írja egy érdemes Hazafi: „A' hegy-allyán keresztül esvén útam Nov. közepe táján, sok szegény Alföldiekkel találkoztam, kik a' szénának nem léte miatt, Kövesd, Arokszállása, Kál, Kápolna, 's több más helységeikből Heves, és Borsod Vármegyéknek; úgy nem különben a' Jászszágnak is; Tartzalra, Tokajba, és S. Patakra jöttek telelni. Nagy megindulást szerzett bennem tsak első meg lá-

tások is, ezen nyomorúlt Ember Társainak; de mit nem éreztetett még vélem némelly nagy szöllős Gazáknak érzéketlen fős-vénységek, kik nem elégedvén meg az Egnek most is bőven reájok mértt áldásával, még az említett szerentséleneknek szorúlt állapotjokból is hasznót kívántak venni: mert azokat, vonó barmaikkal tett szolgálatajokért, nem az egyenességnek sinór mértéke szerént jutalmaztattak; hanem tsupán azt vetették szegényeknek, a' mit elégségesnek ítélte az ő törvénytelen magok szeretetének tsábító sugallása. — Több példáját is tapaszaltam én itt fájdalommal az igazságtalanságnak, 's a' magát mások' fogyatásával hizlalni akaró tehetetlenségnek. — *Török-Szentmiklósról,* 's *Hontvármegyéből,* valami 6000-ig való fertéseket hajtottak vólt makkolni némelly szegény adó-fizetők, *S. Patak'* tájjékára; de fele sem tölt el a' makkolás' meg határozott idejének, hogy már kéntelenítették hofzas útjokat újra fel venni, 's még közep-szerü hizásban sem lehetett fertésséiket vissza hajtani: mivel annyi fertést fogadott makkjára az Uraság, hogy osztrán igéretének meg nem felelhetett; de a' mellyet tellyesíthetett volna: ha előre úgy akarta volna. — Bártsak foganatossan prédikálnának már egyszer a' Keresztények között a' szeretet!

„A' borok főrrnak; és mondhatom, hogy valamint a' *hegy-allyán:* úgy itt is (*Szikszón*) jók lesznek. — Az ősi verés, bőv aratással biztatja a' föld-mivelőket.“

Fejér-

Fejérvár, Nov. 30-dikán. „Bóldogtalan ki múlású Ember Társainknak számát nevelé nem régiben eggy ide való Tanátsbéli Úrnak, *H. I.* nak gyászos esete is. — Ez az Úr, el sétál fényes nappal onnan hazúl köpönyegben. Tsak hamar, hogy kiért a' Városból, meg állapodik eggyik tsatorna mellett, melly az egészségtelen sár-viz' el vételére készítettett; torkának szegezi a' nálla lévő mordányt, 's háromszori lövéssel véget verett életének. — Senki se tudja miért. Teste, harmad napra taláztatott meg a' vízben.“

Austriai Belgyiom.

A' *Bruxellai* újság, meg változtatta Tzime-rével eggyütt, beszédje hangját is. — Még kevés idővel ez előtt, eggy volt ez is a' pártos Fejeinek ámitó eszközeik közzül: most következőképpen ír, *Bruxella* Városának Seregeink által Dec. 2-dikán lett vissza vételéről:

„Minekutánna meg értette volna ezen Városnak Tanátsa, hogy közelgetnek a' F. Tsászfár' Seregei: sietett reggeli 10 óraker a' *Namuri* Kapuhoz, hogy az említett Seregek' Kormányozójának által adja a' Város kultsait. — 11 óraker érkeztek bé a' Ts. Katonák, temérdek Népnek örvendezése között, mellynek ezen víg öröm kiáltásait: *Éllyen Leopold*, a' mi jó Fejedelmünk! vissza hangoztatta a' levegő ég. Le esett már a' Népnek szemeiről az a' gyászos fedél, melly el takarta eddig előtte a' Fejedelemnek

nek békefféges gondolatait. — A' Seregek, leg kissebb ellent - állást sem tapasztaltak a' Polgárok' részéről, kik most újra birtokába léptek azon tsendeffégnek és bizodalomnak, mellytől meg fosztattak vólt a' Revolutzio által, 's meg fogják látni, hogy Ő Felfégének igyekezete tsak az, hogy a' maga több Státusainak bóldogságában, a' miénket is részelteffe. Valamennyi Tudósításokat veszünk a' több Városokból 's Falukból, mellyeken keresztül mentek az Ő Felfége' Seregei: mind meg annyi magasztalásai azok az említett Seregek' magok viseléseknek. — *Van der Noot*, és *Van Eupen* el szaladtak a' Városból, Amaz, tegnap reggel ment *Hall-on* keresztül; ez pedig *Hága* felé vette útját még tegnap előtt.

Minémű ábrázarja vólt *Bruxella* Városának néhány napokon, mellyek meg előtérek Seregeink által lett el foglaltatását: bőven meg lehet itélni az itt következő magános Tudósításokból: A' Ts. 's Kir. Seregek közelgetésének értésére, bátorságot vett az eddig erőszakoffan el nyomott, de Fejedelméhez hívséggel viseltetni soha is meg nem szüint Rész, maga gondolatjainak azok előtt való fel fedezésére, kik mind ekkoráig is meg maradtak a' magok vakságokban, 's mindúntalan *óltalmazásról* beszéllettek. — Igaz, hogy ezeknek számok is kevesedett naponként; ugyan azon mértékben nevedett ellenben a' pártütés inditói ellen való gyűlölkég, és zugolódás; elannyira, hogy valamerre fordúltak ezek: mindenütt tarthat-

tak

rak betsületjeknek, sőt tulajdon személyek-
 nek is sérelmétől. *Vandernoot* tapasztalta
 főképpen, az erántta való nagy meg válto-
 zást, valahányszor közönségesen mutatta
 magát. Mert a' mindenkor feles számmal
 vele lévő *Dragoniosok* is alig óltalmazhatták
 a' reá agyarkodók ellen. — Illy tapasztalá-
 sokra sem szünt meg azonban a' Kormány-
 zék, ellent-állást forgarni elméjében; a'
 minthogy következő vélekedését tette fel
 irásba Nov. 28-dikán, 's közlötté 29-dikén
 a' *Brabantziai* Rendekkel: „Mi, mindent
 el követünk, valami tsak ki telhetik tőlünk,
 szándékunknak böldegítésára, 's *Tartomán-*
nyainknak óltalmazására. Első eszköz volna
 a' mi el szélledt *Seregünknek* egybe gyűj-
 tése, mellyet a' *Sindikus Urak*, 's a' *Tzéhek*
Fejei igen nagy mértékben eszközölhernének.
 Azokhoz tartoznának magokat kaptsolni a'
 szabadakaratóiak, hogy szembe szállhassanak
 az ellenséggel. Mi, *Gen. Köhlert* az egész
Seregnek Fő *Kormányozójává* rendeltük, 's
 parantsolatot adunk nékie, hogy *Seregei-*
nek leg erősebb részével jöjjön ide, a' Fő
Kormányozásnak által vételére, mellyet *Gen*
Schönfeld le tett. *Gen. Májorra* tettük *So-*
lares Urat, 's a' fogja, Fő *Kormányozó B.*
Koehler' el érkezéséig kormányozni azon
 tsapatot, melly egyenessen *B. Schoenfeld'*
 igazgarása alatt volt. *Gen. Májorokká* tet-
 tük továbbá: *Monney* és *Bayard Urakat* is.
 Ezen *Urak*, *Gen. Koehlerrel* egygyütt, tar-
 toznak egy *óltalmazás' plánumát* ki tsi-
 nálni, 's világossan, és híven előnkbe ter-
 jez.

jeszteni, mit leheffen reménylenünk, avagy miről kelleffék félnünk, 's mi fog kívántatni óltalmazásunkra. Mind ezekről tudósítani fogjuk mi az Urakat, 's kérjük egyszerűsmind, hogy tegyenek arról jelentést a' Népnek is, melly, ha nyomossan együtt fogja a' dolgot, meg tapasztalja, hogy nekünk fő rzélunk, a' szabadságnak meg tartása, és a' Nemzetnek böldeggá való tétele."

Mivel fokszor meg tsalta a' Népet, eddig való könnyen hívése: nem hajtott már többé ezen szép biztatásokra is. Nov. 29-dikén pedig annyira zúgott, hogy nem láttak tsendesítésére egyéb módot a' Rendek, a' pénz osztogatásnál; de még ennek sem fok sikere vólt. Azonban nem hogy óltalmazáshoz készítette vólna magát a' Pártosok rendes Serege; hanem százanként szökdöstek el belőle: úgy hogy az ezen napokon elillantott Vitézeknek száma többre ment 4000-nél — Illy környűlállások között, a' Város kapujánál toppan *Bender Fő Vezér* Nov. 30-dikán reggel; a' midőn egy Kapitány által leg ottan fel kívánta a' Várost. Eleibe vitérvén az említett Kapitány, mind a' Kormányfűeknek, mind a' Rendeknek, olly jelentést vett mind kettőtől, hogy a' lakosok, utolsó tsepp vérekig fognák magokat óltalmazni; de a' Nép annyira ellenkező hangon beszélt, hogy a' Kormányfűeknek 's Rendeknek Tagjai már ezen napon el kezdték a' Várost oda hagyogatni, kik között első vólt *Vaneupen*. Követte Dec. elsőjén *Vandernoot* is a' maga Tzimborássát, minekutánna irt vólna a' Rendek.

dekhez: hogy ő semmi módját nem látja többé, a' szabadság' fenn tarthatásának. — A' Városban meg maradt Rende, még nagyobb mértékben tárgyaivá lettek már most a' Nép' dühösségének; mert ez, reament a' házra, mellyben özve voltak azok gyűlve; lövöldözött, 's köveket szórt az ablakokra: jóllehet a' fogadott katonák' maradványa vátig tsillapította. — A' Polgároknak nagy része fegyverben volt ugyan még ekkor is; de hova tovább le tett azon gondolatról árallyában, hogy ellene kellene állani a' Fejedelem' Seregeinek: arra nézve bőven osztogatott már ez nap, szabadságleveleket a' Tanáts, az el szökni nem akaró fogadott katonáknak. Mindnyájan el vették magokat a' Rende a' Városból. — Dél tájban *Bruxellába* érkezett Gen. *Koehler*, a' pártos Seregnek 6—7000 emberből álló maradványával: de a' melly nem hogy helyre állította volna a' rendet, sőt együtt pusztította a' hadi Magazinokat, a' Népnek seprejével. Ki mondhatatlan volt a' zürzavar. — Éjtszaka, 's Dec. 2 dikán, mindenünnen le szedettek a' Rende' rzimereik, 's helyekbe a' két fejü Sas, és *II. Leopold'* képe tétettek. — Gen. *Koehler* özve vasalta rendetlen népet, reggeli 8 óra előtt, 's *Flandria* felé vette vele úrját. Későbbén hirre adatott a' Ts. 's Kir. Seregeknek jöveleik, mellynek hallására ki verkeztek fegyvereikből a' Polgárok, 's el tüntek a' formaruhák, és kokárdok. — *Mecheln* (*Mechlinia*)

nia) is meg adta magát, minden ellentállás nélkül. Itt volt a' *Vandernoot* egyik láрма harangja, az úgy neveztetett *Belgyiomi Kurir*; melly már most *Bredában* vagon.

Orosz Birodalom.

Miben állott légyen valósággal, az Oroszoknak közelébbi diadalmok: hiteles elő-adásár taláallyák annak érdemes Olvasóink az itt következő Tudósításban, melly Nov. 23-dikán útasítottott *Benderből*, a' *Bétsi Orosz Követhoz*, *H. Gallitzinhez*: „*Gen. Májor Ribas* parantsolatot vett *H. Potemkintől*, hogy könnyü szerü hajós Seregének két Osztályait, mellyek a' *Dunának Sinniánál*, és *Kiliánál* lévő két ágaiba vették volt magokat, egyesítse, 's *Tulczy* nevezetü Erősség mellől, (melly 4 óránnyi messzeségre esik le felé *Ismailtól*), verje el az ellenséget. Ezen parantsolathoz képest, meg indultak az egyesült Osztályok a' viznek ellenébe. Midőn közelgettek volna Nov. 17-dikén az említett Erősséghez, eleibek jöttek 17 fegyveres Török hajók; de az Orosz Kormányozó, első rangú hajós Kapitány *Achmatov Úr*, nem várta, hogy ezek támadják meg őtet: hanem tüzessen rajtok ment; 4-et közzülök el vett; a' többit pedig meg gyújtván, vissza verte egészen a' Városig; mellyekről tüzet kapván a' Duna partja mentiben lévő épületek, olly gyúladás lett, hogy az ellenség még a' Várban sem itélvén bátorságos maradhatását,

siet.

siettséggel oda hagyta azt, 's bellyebb verte magát a' Tartományba. Más nap reggel ki szállottak a' hajókból, a' szárazra való Orofz Seregek, 's bé mentek az üressen hagyott *Tultzi* Városába; holott is a' Várbéli ágyúkon, és a' fok hadi készületeken kívül, 24 külömbkülömbféle nagyságú szállító hajókat találtak. Még egy szigetet is foglaltak el, igen közel *Ismailhoz*, 's mindjárt hozzá fogtak abban a' batteriák' készítéséhez, melylyekből olly foganattal lövöldözheffék említett *Ismail* Várát, hogy újj alkalmatosságot szolgáltathassanak nagy szivü *Bellónájoknak*, eddig is *Márs'* hangján tett Beszédének, még ezután fellyebb való kezdhetésére. “

* * * * *

Itt következik egy Irás, mellyet olly esmeretes Követ osztogatott ki *Varsóban*, a' külső Országi dolgokra ügyelő Deputárzió kivül, más Tagjainak is az Ország Gyűlésének, hogy minden fő törés nélkül ki lehet találni, bár nevét ki nem tette is, ki lett legyen. — t. i. *Marki Lucchessini*. Ezen Irást azért kívántuk közleni, mivel benne fok van, a' mit szükséges tudni mindennek, ki magát utasítani kívánja abban a' szép és hasznos Tudományban — a' *Statistikában*:

„Maga meg mutatja ezen Irás, hogy benne semmi tulajdonképpen való feltételek nintsenek. Ministériomi lépés-rételül, legkissebb részben sem lehet ezt venni; egyedül néhány meg itélendő jegyzések tételnek általa, a' meg világosodott Patrioták' egy kevés

vés részének eleibe: mellyre alkalmatosságot vett egy oly Udvarnak Köveze, a' melly szövetséges Barátja a' Közöns. Társaságnak (*Lengyel Országának*). — Meg szüntek már azon hírek, mellyeket álnok módra terjesztettek a' rosszúl gondolkodók, *Dantzig*, és *Thorn* eránt való szándékáról a' *Prussziai* K rálynak; 's kéntelen ki ki meg esmérni az említett Felsőnek, ebben a' részben való egyenes, és jó lelket tzimerező gondolatait. Ha talám kívánkozott is az, a' meg nevezett Városoknak birtokába jurni: soha másképen nem kívánkozott, nem is kívánkozhatott, hanem magoknak a' *Lengyeleknek* önkéntvaló, 's tökéletes meg egyezéseknél fogva. — Most olly kereskedés-kötés vagyon műben, melly 4 nagy Hatalmasságoknak, úgy mint *Anglia*, *Hollandia*, *Prusszia* és *Lengyel Országának* fog hasznára szolgálni. A' dolog bajos; de kedveznek a' körülállások. Az *Angliai* és *Russziai* Politikának egymástól való nagy különbözése, indította arra *Angliát*, hogy eszközöket keresne, azon *Függés* állapotjából való ki hatolásra, mellyben volt annál fogva fok ideig, hogy tsupán az *Oroszok* hordták bé az afféle porrékáknak nagyobb részét, mellyekre szükség vagyon, a' tengeri készülerekre nézve. *Lengyel Országtól* mind ki telik az, a' mit *Russziától* lehet kapni. Böven terem néki mindene: tsak hogy nem viheri terméseit a' napkeleti tengerig, hogy ott el tseréllye azokat *Angliai* készített porrékákkal: hanemha meg

kif.

kisfebbítették a' vám, mellyet kell most fizetni a' *Lengyeleknek*, a' *Prussziai* Birokokon kereszül való szállításért. Tehát nem kívántatik egyéb, hanem tsupán az akadályokat kell el hárítani, mellyek gá ollyák azon szabad szállítást, a' mellynél fogva *Anglia*, és *Lengyel Ország* tserét indíthatnának, 's folytathatnának egymással. Ezen megjegyzés *Hollandiára* is ki terjed, ámbár nem olly mértékben. *Prusszia* nem lenne talám ellenére ezen igyekezetnek: ha nem tartana róle, hogy ez által meg bontja a' közönséges jövedelem' alkotvánnya sorját, melly régi ugyan, és nintsen hiba nélkül; de még is nem jó háborgatni. Tsak egyenesnek kell lenni. Köszönetet érdemel egy Fejedelem azért, hogy reá akarja magát venni, egy olly nagy alkotványnak széllyel darabolására, mellynek szükségesebb részei jól szolgáltak ez ideig; hogy az jobb el intézéseket akar tenni, és más alkotványt szándékozik felállítani, mellyről tsak kevés esmérere van mind néki, mind az alatta lévő Nemzetnek, 's a' mellyhez nékiek nagy kedveknek kell lenni. A' *Prussziai* Birodalomnak, valamint minden más Státusnak is talp-köve a' jövedelme; mivelhogy pénz nélkül semmit sem lehet kezdeni: és a' jövedelmet úgy alkalmaztatták 's intézték a' most uralkodó Király' Eljárói, a' mint az általok fundált, tudniillik *egy hadakozó* Birodalomnak mivólta hozta magával. A' *politika* lételnek ezen neme meg kívánta, hogy mindenkor pénz
lett

lett legyen kézen, a' fegyver által való nyere-
 rést tárgyazó szándékok' tellyesítésére meg
 kívántató költségekre; meg nem engedte a-
 zon lassú jobbításokat, mellyek a' kereskedést
 tárgyazó helyes vizsgálódásoknak 's próbák-
 nak (speculatio) gyümöltsei szoktak lenni;
 és a' mellyeknek boldog következesek időről,
 még pedig békeséges időtől függ. A' most
 uralkodó Királyra, együtt szállott koroná-
 jával, az azzal szoros egyyességben lévő, és
 már előre pontról pontra meg határozott
 közönséges jövedelem' alkotványa; nem
 lehet annakokáért tsudálni, hogy nehezen
 háborítják azt meg ő, és az ő Ministerei. —
 Igen szép móddal, 's vigyázva kell tehát
 annak *Prussziával* bänni, a' ki másíttatni akarja
 vele a' közönséges jövedelem' alkotványát:
 ha mindjárt meg lehetne is mutatni, hogy
 haszna lessz a' másításban. Olly nagy ereje
 vagon a' szokásnak, 's a' bé szitt vélekedé-
 seknek. — A' miolta azonban szövetségre
 lépett *Lengyel Ország Prussziával*: szaka-
 datlanúl munkában vagon a' két Tartomá-
 nyok közt való új el intézése a' kereskedés-
 nek, vagy is inkább a' *Lengyelek'* ebbéli
 nehézségeiknek el háritása. Nints benne
 semmi kérttség, hogy a' *Prusszai* Király meg
 fogott legyen abban egyyezni, a' maga igé-
 rete szerént. De valamint más emberek éle-
 tének, úgy a' Fejedelmekének sintsen semmi
 bizonyos tartóssága. Következhetne más
 Király, más Ministerekkel, a' ki tövestől fel
 forgatná ismét mind azt, a' mit most az
 egye-

egyenesség' s jóság épített. *Lengyel Ország*, *Prussziához* képest, erőtelen; az is fog sokáig maradni. Mindenkor van tehát olly óltalom - eszközre szüksége, melly által bátor-ságos állapotba helyhezterhessé magát. Ezen tekinterből, tsupán azon Férjfiak előtt fedeztetnek fel a' kereskedés' el intézésének fundamentomai, a' kiken fordul meg főképpen *Lengyel Ország*nak igazgatása; olly fundamentomok, mellyeknek meg vetése után, nagy, 's a' mi több, állandó hasznokat reménylhetni. — Avagy nem lehetne e' *Prussziának*, a' közönséges jövedelem' alkotvánnya másításából származandó rövidsége' kipótolása végett, *Dantzigit* oda engedni, 's ezen által-engedést a' kereskedés-kötésbe is bé foglalni, a' mellyben részt vesznek *Lengyel Ország*' Szövetségesei, 's mellyben a' kötés' pontjainak tellyesedése költsönös kezeffég által téterik bizonyosabbá: *Prussziá*' részére ugyan, *Dantzignak* által engedése; *Lengyel Országéra*, azon jus, mellynél fogva szabadon szállíthatja portékáit, *Prusszián*, az az: a' *Dantzikai* (*Dantzig*), *Elbingi*, *Königsbergi*, és *Memeli* ki-kötő helyeken keresztül, bizonyos mérsékelt vámnak fizetése mellett; *Hollandiáéra* pedig, a' meghatározandó portékák' nemeinek ki - 's béhordására való szabadság. Mihelyt a' *Lengyel Ország*' részére való néhány körés-pontokat tárgyazó jót-állásba (kezeffégbe) meg-eggyezend *Anglia*, már akarmelley Hatalmasságra nézve is: annál fogva, minden köz-
be

be vetés nélkül való részt fog venni természet szerént *Lengyel Ország'* dolgaiban. És ez látratott mindenkori kívánsága lenni a' *Lengyel Nemzetnek*. Ha *Lengyel Ország'* — és ezt, méltó, gondolóra venni — házonra nem fordítja a' mostani környülállásokat: nem ok nélkül lehet tőle tartani, hogy *Anglia* kéntelenítettik újra öszve fogni *Russziával*; 's a' maga nagy kereskedésével, egygy olly Birodalomnak hatalmát nevelni, mellyet méltán — 's most kivált még inkább, mint ez előtt is — úgy lehet nézni, mint természet szerént való ellenségét *Lengyel Ország'nak*. “

* * * * *

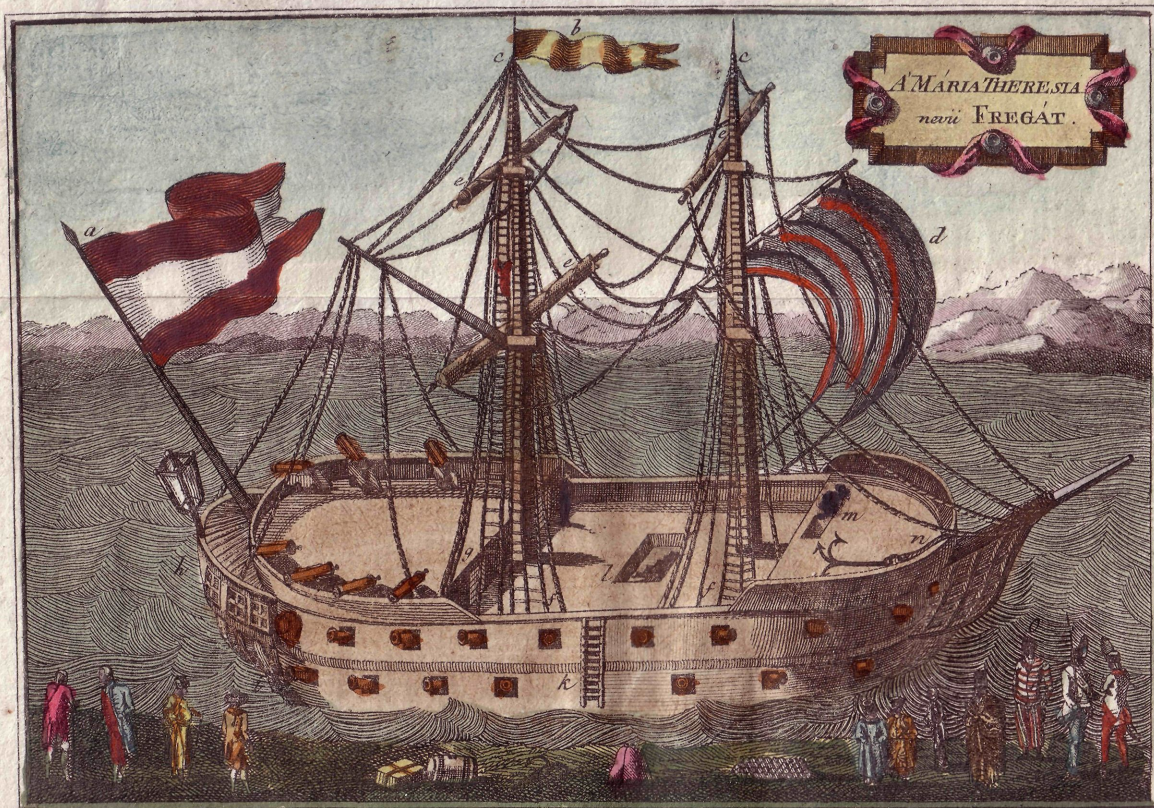
A' Nádor-Ispány, vislza ment vólt Dec. 14-kén *Bétsből Pozsonba*: hanem tegnap újra fel jött a' Primással, Ország' Birájával, Personálisfal, 's Hazánk'nak több más Naggyaival egygyütt. — A' Protestánsok' részéről, Deputátusok vagynak itten.

Küldjük a' *Mária Theresia* nevű Fregátnak képet. — Kivántunk vólna ez úttal a' Fregát nevezetű hajókról némelly nevezetes jegyzéseket közleni; de ezt, a' helynek szük vólta meg nem engedte: valamint *Kuffsteinről* készített jegyzéseinknek közlését is, a' honnan közelébb szabadúlt ki B. Sándor József, 20 éfztendőig tartott raboskodása után.

Költ *Bétsben*, Decembereak 17-dik napján 1790.

a Az zászló. b A lobbogó. c A két árboc teteje. d A vitorla kifeszítve. e A vitorlak feltekerve. f A kötel-lyutorják. g A Tis ztek szobája. h A tornácz. rajta a lámpás. i A kormány. k A parttól való bejárás. l A lejárat. m A kemény. n A hajó orra, rajta a vasmatoska. o A hajós legény. Orosházi F. T. sztor mettelés 1790

760